

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeridom, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium promotanda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.)

XIII. Leó pápa *Quibus Nihil* 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéirátok nem adának vissza.	Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyilttér soronkint 50 kr. Többeszi hirdetésekért engedély
--	--	---	---	--

Előfizetési felhívás.

Küzdelmes, nehéz napokat éltünk át a efolyt félvben. A liberalizmus összes erejét a fiatal néppárt leteperésére fordította, mert érzi, hogy ez az egyetlen komoly ellenség, mely létét közvetlenül fenyegeti. A közben engedte szabadon felburjánzni a szocializmust és radikalizmust, csak hogy a dinasztikus és konzervatív néppártot ezek segítségével lehetetlenné tegye és a forradalom talaját előkészítse.

A „Fejérmegyei Napló“ mint a néppárt hivatalos közlönye, szerény keretek között is országos missziót teljesít, midőn minden emberi tekintettől függetlenül, bátran szembeszáll a destruktív irányzattal, mely az oltár és a trón ellen összeesküdött.

Nem tesszük le a zászlót, melyre a keresztény Magyarország ígéje van felírva, hanem újra körül fogjuk hordozni ország-szerte, kath. gyűléseket tartva, hogy a közelgő választásoknál programunkat: a keresztény igazságot és felebaráti szeretetet győzelemre segítsük.

A hazának és egyháznak tesz tehát szolgálatot, aki a kath sajtót előfizetésével támogatja!

A „Fejérmegyei Napló“ július hó 1-én új előfizetést nyit. — Felhasználjuk az alkalmat, hogy elvbarátainkat, nevezetesen a néppárt híveit újra felkérjük lapunk támogatására.

Az előfizetési árak addig is, míg lapunk szélesebb alapokra nem helyezkedik, a régiak maradnak és lapunk homlokán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egyhónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve lehet előfizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Ajánljuk lapunkat mint a néppárt hivatalos közlönyét különösen a néppártot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

Hátrálékos előfizetőinket felkérjük az előfizetési díjak beküldésére, hogy a lap expedíciója fennakadást ne szenvedjen.

Előre!

Irta: **ZICHY NÁNDOR** gróf.

Mi katolikusok, mi néppártiak meg vagyunk támadva s ezért le nem mondhatunk a védekezésről. Az általános és kötelező polgári házasság ellen az egyház mindenkor és mindenütt tiltakozott, mert a házasság ezen neme ellenkezik a mi hitelvünkkel. Volt idő, a mikor polgári alkotmányunk fel volt függesztve, de mi a jogfolytonosság alapján visszaállítottuk azt. Meghódoltunk a törvényes hatalom előtt és engedelmeskedtünk neki, de nem szüntünk meg szorgalmazni és követelni a törvényes állapotok visszaállítását. Ezt tettük akkor mint magyar honpolgárok, ezt kell tennünk most mint katolikusoknak és valamint akkor nem csalódtunk, ugy nem fogunk csalódni most sem.

De nemcsak a polgári házasság torog itt szóban. Mi a liberális egyházpolitikai programnak még csak egy részét ismerjük és még az sem vált még törvényt, még az sincsen életbeléptetve. Még nem vált törvényt a felekezetenélküliség és a gyermekek kiszolgáltatása a kereszténységből. A liberális egyházpolitikai programnak ezen két sarkalatos elvét még nem szavazta meg a főrendiház. A mi pedig a már szentesített törvényeket illeti, azokhoz még hiányoznak a végrehajtási utasítások és a mi még fontosabb, hiányzik a polgári házasság törvénybeiktatása következtében elkerülhetlenül szükségessé vált új házassági perrendtartás. Az állami anyakönyvek iránt a legnagyobb bizalmatlansággal viselkedik az egész ország, mert mindenki napról-napra inkább látja, hogy a család legéletbevágóbb érdekei iskolázatlan, állandóság nélküli kezdeknek, a korrupciónak vannak kiszolgáltatva.

De van a liberális egyházpolitikai programnak még egy másik része is, melyet a kormány hivatalosan és részletesen még nem ismertetett, de amelylyel már régóta fenyegeti az egyházat és a melytől az eddigiek után méltán tarthatunk. Ez az egyház vagyónának és a felekezeti isko-

láknek elkobzása és az egyházat jogosan megillető szabadságnak megvonása.

Nekünk pedig szintén van egyházpolitikai programunk. Ez a katolikus egyház által már eredetileg birt. a többi felekezetekre utóbb kiterjesztett és minket most már csak a jogegyenlőség alapján és a többi felekezetekkel párhuzamosan megillető saját joghatóságunk, az autonómia visszakövetelése. Ezt a joghatóságot, mikor Magyarország még tisztán katolikus állam volt, az apostoli király velünk együtt és általunk gyakorolta. A konfesszió nélküli állam megvonta tőlünk e joghatóságot és magának foglalta le azt. Holott azt a törvényhozás nekünk újabban is biztosította és a kormány ezen kérdés rendezésére ismételtel felhívott. Mi katolikusok tehát nem mondhatunk le autonómiánkról, ha csak nem akarjuk, hogy egyházunk más érdekeknek kiszolgáltassék.

A nyitrai választások a legkézzelfoghatóbban jellemzik jelenlegi helyzetünket. Okmányok igazolják és a szabadelvű párt és kormány is bevallotta és tett által is bebizonyította, hogy a liberális rendszer egyik főcélja ma a katolikusok alkotmányos választási jogának konfiskálása. Azóta az összes ellenzéki pártok, a kormánnyal szövetségzeit Kossuth Ferenc pártját kivéve, felpanaszolták, hogy a választók jövő évi névlajstromainak összeírásánál különösen a hitű katolikus választók száma apadt. Eddigélé sem az eskü szentsége, sem a bíraskodási eljárás nem óvhatott meg minket ilyen hallatlan törvényteleniségektől, még Nyitra sem, de még ha a legtöbb esetben el is üttünk jogainktól, ha még oly elenyésző száma süllyesztetnék is Magyarország tizmillió katolikusának képviselote: *jogainkat ugyan le lehet szavazni, de azok érvényesítésére utóvégre is a legkisebb fallanx is legyőzhetlen erkölcsi nyomattékkal fog birni.*

Kislelkűség volna ily nehézségek elől meghátrálni. Ellenkezőleg: *Folytatjuk küzdelmünket hitelvünk és egyházunk jogai és szabadsá-*

ga mellett, folytatjuk küzdelmünk alkotmányos jogainkért és folytatjuk küzdelmünket az alkotmányt és a hazát fenyegető korrupció ellen.

Előre!

— A választók névjegyzéke. Az 1874. XXXIII. tc. 43. §-ának világos intézkedése szerint a választók névjegyzékét mindenki megtekintheti és lemásolhatja. Ugy látszik a főszoigabírák fölbuzdulva azon, hogy a miniszterek, fő- és alispánok és választási elnökök büntetlenül sérthetik meg a törvényeket, hasonló önkénykedésekre vetemednek, a mint ezt az alábbi eset is mutatja. *V-Bogláron* a r. kath. kántortanító megakartá tekinteni és lemásolni a községbeli választók jövő évi névjegyzékét, de a jegyző kijelentette előtte, hogy egy *főszoigabírói rendelet értelmében nem szabad kiadni a jegyzéket leírás céljából és hogy a névjegyzéket csak közvetlenül két nappal a választások előtt lehet kiadni.* Nem találunk szavakat ezen brutális törvénysértés kellő megbélyegzésére. *V-Boglár* község választóinak túlnyomó része néppárti és valamint országoserte, úgy *Bogláron* is arra törekszik a kormány, hogy a néppártot minden áron, még törvénytelenleg is a tönkretgegye. De ez nem fog neki sikerülni, a kormánypárt ukázait végrehajtó kreaturákat pedig a legkomolyabban figyelmeztetjük, ne éljenek vissza a katolikusok türelmével!

A választók figyelmébe!

A szokesfejvári központi választmány a következő hirdetményt tette közzé:

„Az 1896. évi országgyűlési birandó országgyűlési képviselő-választók ideiglenes névjegyzéke az 1874. évi XXXIII.

t.-c. rendelete alapján a központi választmány által elkészítettén, az a hivatkozott törvény IV. fejezetében jelzett utasításhoz képest a felszólamlások eszközlése tekintetéből folyó 1895. évi július hó 5-től kezdve tíz napon át, vagyis július 15-ig bezárólag, a felszólamlásokra adandó észrevételek megtétele végett pedig a benyújtandó felszólamlásokkal egyetemben — további tíz napon át, vagyis az évi július hó 16-tól kezdve bezárólag július hó 25-ig; végül a felszólamlásokra vonatkozó határozatok szeptember hó 20-30-ig bezárólag a városház nagytermében közszemlére kitétetnek. Betekinthető lévén ezen névjegyzék, valamint az összes felszólamlások s ezekre hozott határozatok a t. adózó polgárok által az érintett határidőn belül naponként d. e. 8—12-ig, d. u. 2—6 óráig s a délutáni órákban egyetemen a kitétt névjegyzék a törvény értelmében bárki által lemásolható.

Figyelmeztetnek e szerint a t. választók a törvény 44. §-ára, mely rendel:

„A névjegyzék ellen, saját személyt illetőleg bárki felszólalhat; ezenkívül mindenkinek jogában áll bármely jogtalan felvétel vagy kihagyás miatt a névjegyzék ellen felszólalni; a felszólamlások irásban adandók be és egy beadásban több egyévre vonatkozó felszólamlás is foglalható; a felszólamlónak kívánására beadványáról térítvény adandó; — továbbá: A 45. §. következőleg intézkedik:

„A felszólamlásokat mindenki megtekintheti s azokra a névjegyzék kitételeinek napját követő 30 nap alatt mindenki, ki a 44. §. szerint felszólalni jogosítva van, irásban észrevételeket nyújthat be. Az észrevétel minden beadványhoz külön adandó be; — végül:

Az 50. §. ide vonatkozó intézkedései a következők:

„Azok, kiknek felszólamlása vagy észrevétele felett a központi választmány határozatot hozott, annak közszemlére történt kitételét követő 10 nap alatt — azok pedig, kiknek a 49. §-ban elősorolt határozatok kézbesítettek, a kézbesítéstől számított 10 nap alatt a kir. Kuriához intézett felebbezésüket a központi választmány elnökéhez benyújthatják. A

felebbezés irásban nyújtandó be s ahhoz új bizonyítékok is mellékelhetők.

Felhivatnak e szerint mindazon t. választók, kik e névjegyzékbe felvett saját személyekre nézve az egyes választók képessége ellen felszólamlásokkal élni, — valamint, kik a benyújtott felszólamlásokra s ezekre vonatkozó határozatokra észrevételeket tenni kívánnak, hogy ezen irásbeli beadványokat a fentérintett záros határidőn belül, alulírott polgármesternél, mint a központi választmány elnökéhez benyújtani el ne mulasszák.

Felkértenek végül a felszólalni kívánók, hogy beadványaikban ne csak az egyes választónak képessége elleni kifogásait, hanem saját személyüket illetőleg valamint a különben jogosan felvett választónak netalán tévesen kitétt lakás vagy nem helyes alapon bevezetett egyéb minősítvények elleni észrevételeiket is érvényesíteni sziveskedjenek.

Ez a hirdetmény megfelel a törvény követelményeinek. Most a választó joggal bíró polgároktól függ, hogy a hirdetmény ne írott malaszt maradjon, hanem végre is hajtassék!

A plébános urak és a választók számára.

A „Néppárt“ orsz. központi irodája f. é. és hó 16-án egy utasítást adott ki a kihagyott orsz. képviselőválasztók reklamálásáról.

Ezen füzetke pótlásul és a dolog még világosabbá tételé céljából, álljanak itt a következők:

1. Mindenképp meg kell jegyeznünk, hogy az említett füzetkék két értelemzavaró sajtóhiba eszszott be. Az egyik a 3-ik oldalon levő táblázat IV. osztályának utolsó tétele, a mennyiben ugyanis az az egyegyed urbéri telek nem 5 kat. hold és 800 a mint t. i. nyomva van), hanem 5 kat. hold és 1000 négyzetöl, a mint azt az, a ki tudja, hogy egy magyar hold 1200, egy kat. hold pedig 1600 négyzetöl, azonnal észre is vehette.

A második sajtóhiba a 4-ik oldal felülről 20. sorában található, hol az „észrevétel“ szó helyett „szóval“ olvasandó.

2. Az 1836. évi V. törv. cikket, a telekalomány nagyságára nézve, fentartja az 1871. évi 53. t.-c. 4. §. Ezt azok ellenében hangsúlyoz-

TÁRCA.

A LANTOS.

Tálem sok földi jót elvett már vegezem,
De kedves lantomat ám meghagyá nekem.

Csüngök hűségesen üditi kobzomon,
Mivelhogy nyújt vigaszt, ha bánat súlya nyom.

Megoldási biz' fanyar keservemet,
Doroti fényre küldözte szívemet.

S aztán községemben foly a komoly dolog:
Kötelmen honzere szabályszerin forog.

Ha szívem érezem másoktól magamat,
Lant-escám, fogtadak, s füzted fájdalomat.

Nem ferraltan boszút azoknak ellene,
Kik marták kobzomet akár a rákfene.

Szólire hangolál duzzadt kedélyemet,
S földni biztatál személykedéseket.

A sors csupási közt zongtad: lásd, az maga,
Mely megvigasztal, a hit üdvös csillaga!

Csüngök hűségesen hát kedves lantomon,
Mivelhogy nyújt vigaszt, ha bánat súlya nyom.

Péjer Mihály.

A szabadkőművesség és az iskola.*

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája. —

A szabadkőművesek az iskolába is behatoltak; mert hát ideje korán kell megérgezni az ifju lelkeket. Luther is teljesen a világi hatalon kezébe adta az oktatást, még a vallásoktatást is. *Mária Terézia* idejében (1746) *Stetten* Gellért szabadkőműves bécsi tanár lett könyvtári prefektus és különböző jelentőségű bizottságok tagja. *Martini* (szabadkőműves) tanár 1774-ben az osztrák-cseh irda tanügyi osztályának előadója volt. Szóval a tanügyi téren több fontos helyet „testvérek“ töltöttek be és előkészítették az ifju nemzedéket II. József idejére.

Bajorországban *Jekstätt* báró 1746-ban kezdte meg szabadkőműves tendenciával működését az ingolstadt egyetemen; ő nevelte *Weisshaupt* Adámot, a felvilágosultak alapítóját; innen terjedt szét a szabadkőműves áramlat Bajorország többi iskoláiba.

Nagy nehezen rívtak ki maguknak a francia katolikusok 1850-ben annyi szabadságot, hogy gyermekeiket kath. iskolákba küldhessék és máj rossz néven vette ezt a szabadkőműves *Ledru Rollin*, ki a kamarában panaszt emelt: Miért engedik meg az ifju franciák deportálását az ellenség iskoláiba? Arra persze nem reflektált, hogy mily iszonyú sérelem a kath. szülőkre nézve,

* Lásd a „Fejérmegyei Napló“ febr. 23, ápril 3. ápril 20. és május 27-iki számaikat.

ha gyermekeiket vallástalan iskolákba kényszerítik. Alig hangzott el *Szedru Rollin* testvér jankiáltása, a páholyok harera készültek és már 1856. június 24-én a belga szabadkőművesség felvette teendői közé e pontokat:

1.) A politikai és a vallási kérdéseket együttesen kell tárgyalni. 2.) A páholyok egyöntetűleg járjanak el mindenütt. 3.) Egető napi kérdések: népnevelés, közoktatás, a vallás szabad gyakorlata. A nevelés kizárólag az állam befolyása alatt álljon; az állam pedig a szabadkőművesség titkos befolyása szerint igazodjék. 4.) Szükség esetében a nevelés kérdését erőszakkal kell megoldani.

Ezen pontok értelmében 1864 és 65-ben, Belgiumban és Franciaországban közoktatási szövölkezetek alakultak és a „*Freimaurer Zeitung*“ felhívta olvasóit, hogy az iskolában is éppen úgy mint a családban nyissanak utat a szabadkőművesség elveinek és „fenséges művészetének“. Méltányos a panasza, melyet józan gondolkozású emberek hangoztatnak, hogy t. i. sok helyon a felsőbb iskolák nem egyebek, mint előkészítő tanfolyamok a szabadkőművességre.

A „*Chaîne d'Union*“ pokoli örömmel jelzi, hogy Szent Teréz országában (Spauyolország) 16 új páholy létesült. Kitűnően dolgoztak a lapok, mint „*La Unionnaire*“ és „*Boletín Massónico di Mesico*“, de jól működtek az iskolák is, Sagasta testvér teljesíti kötelességét.

A „*Le secret de la Franc-Maçonnerie*“ című könyvben a 328. és 329-ik oldalon e sorok állanak: „Nyolc év alatt

zük, a kik a reklamálókat azzal ámiáják, hogy az 1836. évi V. t.-c. már elévült.

Az utasítás 2-ik oldalának középtáján az áll: „ne feleljék soha az egész telekhez a legelőt vagy rétét 6—8 magy. holdnyi (k. az illető megye táblázatát) nagyságban hozzászámítani”. Ez helyes, de csakis ott, a hol a közös legelő az urbéresek között telkenként felosztott. A hol tehát a közös legelő vagy rét nem osztotta itt fel, ott legelő vagy rét címén mi sem adandó hozzá.

4. Az utasítás 4-ik oldalának első sorában ezen passzus olvasható: „előkeri a községházán a B. tábellának. kat. ivnek vagy bárminek nevezett stb”. E passzust az ezen ügyekben kevésbé járatosnak kedvéért így alakítottuk át: Előkeri a községi vagy a községtől a kataszteri ivet, vagy a mi jobb, a község kataszteri ivének összesítését (Summarium), a mely a jegyzőknél őriztetik.

Ezen összesítésben ki van mutatva minden egyes birtokosnak mivelési ág és rétfogat szerint való összes birtoka kat. holdakban és négyszögölekben, azaz ott megtalálható, hogy N. X.-nek ugyanazon egy községben hány kat. holdat és négyszögöletet tesz ki birtoka s hogy ezen összes birtoka után mennyi a kat. tiszta jövedelme, valamint, hogy mennyi ennek a (25.5 százalékkal számított) földadója?

5. Végül, azon mintákat felül, melyeket mi nap közöltünk, még egyet nyújtunk és pedig azért, mert ugy véljük, hogy ép ezt a mintát használhatják legtöbben.

Tek. közp. választmány!

N. választókerület orsz. képviselőválasztóinak névjegyzéke az összeíró küldöttség által 1896. évre elkészítettén és közszemlére kitétetvén, egyrúttal felhívás is bocsátott ki arra nézve, hogy ezen névjegyzék ellen felszólalni lehet.

Én tehát, ki N. község választóinak névjegyzéke... szám alatt fölve vagyok, az 1874. XXXIII. t.-c. 44. §-ban biztosított jogommal fogva az elíjegyezett összeírás ellen

felszólalással

élek a következő indokokból és a következő egyén (vagy egyének) érdekében.

A névjegyzék alkalmaival ugyanis arról győződtem meg, hogy Seregély Sándor (ha a felszólamlás többek nevében történik, nevéik itt egymásután elsorolandók) N. választókerület N. községében a névjegyzékbe nem vétetett fel, mert az összeíró küldöt-

nevelhetünk az iskolákban, kizárva onnan a vallás és Isten, egy istennélküli nemzedéket. Ettől semmi szin alatt sem kell elállani.”

Frailard testvér így kiált fel: „Kerítsük hatalmunkba az ifjúságot az iskolák padjai között és folytassuk a szabadkőműves nevelést az élet határáig. A katolicizmusnak ne engedjünk egy parányi helyet sem. A protestantizmus nem inkább tűrhetjük, mert oly nagy ellenszennel viseltetik a róm. egyház ellen, hogy majdnem félszabadkőművességnek tekinthetjük azt.”

Haller 1840-ben írja, (A szabadkőművesség és befolyása Svájcban p. g. 95. 96.) hogy a svájciak legkitünőbb tanáraikat elbocsátották, mert ezek a vallással nem akartak szakítani. Bern, Zürich, Solothurn, Luzern, St. Gallen katedrára „szabadgondolkózókat” ültettek.

Italia 1870-ben parlamentileg tárgyalta e kérdést: Nem kell-e elválasztani a vallást az oktatástól illetve az iskoláktól? Ingyenes iskolákat is nyitottak, csakhogy abban még említés se tétessék a vallásról. Könyvtárakat alapítottak, nagyon természetes szabadkőműves szellemű könyvgyűjteményekkel.

Pénzsegély, intézeteket nyitottak, szabadkőműves gyűlések kíséretében. Kirándulást is rendeztek akárhányat, de lehetőleg úgy, hogy a résztvevők hitbeli kötelemeket ne teljesíthessék. Az ő zászlójukon kettős felirat van. Az egyik oldalon: **Művelődés**. A másik oldalon: **Le a vallással és Istennel.** **Filareté.**

ség nem a törvény által előírt módon kinyomozott legkisebb földadóval megrótt urbéri értelemben vett egynegyed telek után fizetendő censt vette alapul, hanem — törvényellenesen — egy egynegyed urbéri telek jóval meghaladó nagyobb birtok földadója után állapította meg a választásra jogosító censt, holott az 1836. évi V. t.-c. értelmében — a mely most is érvényben van — (pl.) Nyitra megyében fekvő N. község, a melyben a fennevezetti lakik (vagy fennevezetti egyének laknak) a III. osztályrendbe tartozván, abban egy egész telek 28 magy. holdat, azaz 21 kat. holdat tesz ki és így N. községben egy urbéri értelemben vett egynegyed telek: 5 kat. holdból és 400 négyszögölből áll. Mivel pedig a fentemlített-(ek) — az idecsatolt kataszteri birtokiv másolat-(ok) szerint — ennyi szántófölddel bir-(nak) (vagy fizet-(nek) annyi földadót, a mennyi N. községben a legkevésbé megadóztatott urbéri értelemben vett egy egynegyed telek után fizetendő, tisztelettel kéri-(k), hogy a választónévjegyzékbe felvéteessék-(enek) és erről ő(ök) értesítessék-(tessenek). (A többi tilásd a már közölt említett mintán.)

Megjegyezzük, hogy a kataszteri birtokiv hiteles másolata, valamint minden a felszólamláshoz vagy főlebbezéshez szükséges ügyirat a községi, illetve a községyőz vagy más hivatal közeg által a fel kívánatára (az 1874. évi XXXIII. t.-c. 115. §-a értelmében) „b élyegmentes és díj nélküli szolgáltattatik ki”.

Budapestben, 1895. június 25.

A „Néppárt”

országos központi irodája
(VI. Podmanicky-utca 8.)

A delegációk.

(?) A magyar delegáció keddi ülése igen hosszúra nyúlt. A közös hadügyi költségvetést tárgyalták, de az egész vita jóformán csak a harmadik katonai akadémia kérdése körül forgott. Mi már több ízben kifejtettük azon nézetünket, hogy a harmadik katonai akadémia jelenleg teljesen felesleges. Ugyan ez a nézet nyert kifejezést a delegáció keddi ülésén is, de igen esudálatos módon. Tudvalevő dolog, hogy a nemzeti párt már évek óta követeli a harmadik akadémiát. A liberális párt két év óta tul akarván licitálni a nemzeti párton (hogy ezzel is port hintsen a nép szemébe) magáévá tette e követelést és határozatilag utasította a közös hadügyminisztert, dolgoztassa ki és terjessze a delegáció elé a harmadik akadémia terveit. Sőt annyira ment a liberális többség, hogy a tervezetek költségeit is megszavazta. De a közös hadügyminiszter okos ember és minthogy őt nem holmi értéktelen nemzeti aspirációk költséges kielégítése, hanem a gyakorlati élet követeléseie vezetik, nem vette igénybe ezt a költséget és nem csináltatta meg a terveket. Ez persze nem tetszett a liberális uraknak s a hadügyi albizottságban keresztül is vittek egy újabb határozatot, mely szerint a közös hadügyminiszter ismét utasítottatik az akadémia terveinek bemutatására.

Már most mi történt a keddi ülésen? Az, hogy a nemzetipárti Horánszky Nándor határozottan visszautasította ezen határozatot. A liberális delegátusok erre valóságos „svaregelbi” beszédeket mondtak és kijelentették, hogy a harmadik akadémia jelenleg szükség nincs — a végén pedig mégis megszavazták az említett rezolúciót. Még a vak is látja itt a következetlenséget.

Az egész hosszú vita fényesen igazolta Zichy Nándor grófnak e kérdésben. már

kezdetől elfoglalt álláspontját. Zichy Nándor gróf kedden újra kifejtette erre vonatkozó nézeteit és minthogy igen figyelemre méltó beszédét a liberális lapok teljesen eltorzítva közlik, alább bővebben adjuk a tartalmát. — Annyi bizonyos, hogy a közös hadügyminiszter a jövő évre sem fogja elkészíttetni a harmadik katonai akadémia terveit és ez így nagyon helyes lesz.

A magyar delegáció keddi üléséről itt számolunk be röviden.

Münnich Aurél előadó hosszabb beszédben elfogadásra ajánlja a közös hadügyi költségvetést.

Horánszky Nándor szerint a harmadik katonai akadémia, a mely Magyarországon lenno felállítandó, a megvalósulás terén nemcsak hogy egy lépéssel sem haladt előre, de sőt ma már határozottan állíthatjuk, hogy az a teljes elposványosodás stádiumába jutott, a miért is nem fogadja el a hadügyi albizottságnak a tavalyi határozat megújítását javasoló rezolúcióját.

Barányi Kornél többek közt kívánatosnak tartja, hogy a katonai oktatást bele kell vinni a közoktatásba és kéri a hadügyminisztert, tegye meg erre nézve a kezdeményezést a monarchia két kormányánál.

Pulszky Ágost katonai szempontból nem helyesli ugyan a harmadik katonai akadémiát, de az albizottság rezolúcióját elfogadja.

Fenyvessy Ferenc nem fogadja el Münnich határozati javaslatát, hiszen nincs meg a tervekhez szükséges telek.

Darányi Ignác megszavazza a rezolúciót.

Horánszky Nándor, Pulszky Ágost és Darányi Ignác helyreigazító felszólalás után

Apponyi Albert gróf esatlakozik Horánszky nézetéhez.

Tisza István védelmezi Münnich határozati javaslatát.

Zichy Nándor gróf csak röviden és azért szól hozzá e kérdéshez, hogy szavaztat félre ne értsék, hanem úgy értelmezzék, amint ő óhajtja. Mindenekelőtt nem szereti, hogy a delegáció tanácskozásai folyamán élesen hangsúlyozzák azon politikai pártállásokat és a nézetek különböző árnyalatait, melyek nem tartoznak a szűnyegen levő katonai kérdéshez. Épen ezért a maga részéről visszautasít mindent, amit a pártárvalatok szempontjából hangoztattak. A harmadik katonai akadémia kérdésének vitatása fölösleges és korai; ezt a kérdést a hadügyi albizottság rezolúciójától előtérben kell elintézni. Nem fogadja el a rezolúciót, mert a tervek elkészítése addig, a míg nincs megállapítva az akadémia helye. Kidobott pénznek tartja az e czélből megszavazott 40,000 frtot, mely összeget másfelé, a közjó érdekében sokkal hasznosabb dolgokra lehetne fordítani.

Ami azon álláspontot illeti, hogy a véderőtörvény újabb tárgyalásának idejére való tekintettel kívánatos az akadémia kérdését már most tárgyalni, nem látja be ezen nézet logikáját és értelmét. Hiszen ha most kedvező momentumot találnak abban, hogy évről-évre őstönözük a hadügyminisztert a harmadik akadémia terveinek elkészítésére, nem értem, miképen készíttük ezt elő az által, hogy a véderőtörvény tárgyalásánál komolyabban foglalkozunk e kérdéssel, mintha ezt a kérdést addig elttintetik a delegációból s mi azzal nyugtatjuk meg magunkat, hogy a hadügyminiszter majd akkor mutatja be a terveket, ha ezt szükségesnek találja. Ennek a megítélésére határozottan a miniszter kompetenciájához tartozik és szóló azt hiszi, hogyha most óhajtja a delegáció, hogy a tervek a jövő évig elkészítsenek, ennek az eredménye csak az volna, hogy ezen vágyak jövőre még erősebben lépnének fel, a mi pedig egyrészt korai és egészségtelen volna,

4.

másrészt pedig nem ide tartozik. Elfogadják a költségvetést, de nem fogadják a rezolúciót és egyszerűen tudomásul veszi a hadügyminiszter válaszáat.

Még néhány felszólalás után a delegáció a költségvetést egyhangulag, a rezolúciót pedig szótöbbséggel elfogadják, valamint vita nélkül elfogadják a bosnyák költségvetést is.

*

Az osztrák delegáció hétfőn délelőtt a tengerészeti költségvetést tárgyalta és rövid vita után el is fogadta. Kedden a hadügyi költségvetést tárgyalták. A vita folyamán Salvadoria párbaj ellen szót, Pacák pedig a katonai büntető eljárás reformját sürgette. Paltai a katonák jobb élelmezése mellett foglalt állást. Még néhány felszólalás után Kriegerhammer közös hadügyminiszter védelmébe vette a katonai becsületbeli eljárást és kijelentette, hogy a katonai büntetőperrend főbb alapelveit magába foglaló tervezetet áttette a honvédelmi miniszteriumhoz. Ezután rövid vita után megszavazták a hadügyi költségvetést.

BELFÖLD.

A nunciusról. A *csákvári* alesperesi kerület legutóbbi gyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy feliratot intéz msgr. Agliardi nunciushoz, melyben kifejezi megbotránkozását azon durva sértések fölött, melyekkel Bánffy báró miniszterelnök illette a nunciust. Együttal a Szentszékhez való törhetlen ragaszkodásának ad kifejezést a kerület papsága. — Hasonló határozatot hozott az erdélyi hegyaljai alesperesi kerület és a vespérmegyei erdélyi alesperesi kerület papsága is.

A kúriai bíraskodás. A kúriának választási ügyekben való bíraskodásáról szóló törvényjavaslatról a liberális „Magyar Hírlap” nem épen hízegően nyilatkozik. Szerinte határozatlan téves és elítélendő a javaslat azon alapelve, hogy a választási ügyeknek csak egy részét rendeli a kúria bíraskodása alá, a másik részét pedig továbbra is meghagyja a képviselőház kompetenciájában. A doktrinának hozott ezen áldozat a választási bíraskodást erősen komplikálja, sőt szinte lehetetlenné teszi. A javaslat egyáltalában nem az igazságot tartja szem előtt, hanem a pártérdeket és nem nyújt garanciát arra, hogy a törvénytelen választások megsemmisüljenek. „Vagy csak ez volt célja a kormánypártnak?” — kérdi az idézett lap. — „Még egy pár esztendőig akarnak megtorlatlanul gárdálkodni a választási visszaélésekkel? Ugyálszák.”

A Szemnevez-ügy napról-napra nagyobb hullámgűrűket vet és nemcsak a közvéleménynek a kormányt és rendszerét elítélő hatalmas megnyilatkozását provokálja, hanem felhívja az ügyre a legmagasabb körök figyelmét is. Így, mint a „Fővárosi Lapok” írja, József főherceg a múlt pénteken este a fővárosba érkezvén azonnal jelentést tétetett magának az ügyről és intézkedett, hogy az a politikai kérdésektől függetlenül tárgyalassék. Szemnevez Emilnek ez irányban már közvetlen tapasztalatai is vannak.

A „Budapesti Hírlap” értesülése szerint a 79. honvéd gyalogdandár tisztikar szombatán a Ludovika-akadémiában Clair Gyula vezérőrnagy dandárparancsnok elnöklöte alatt gyűlést tartott, melyben az ügy rövid ismertetése után elhatározta, hogy Szemnevez ellen a felmerült becsületbeli ügyben mint nem eléggé igazolt ellen a becsületbeli vizsgálat megindítandó. „Ezen határozatról a honvédparancsnokságnak és a honvédelmi miniszteriumnak írásbeli jelen-

tés tétetett. Az ügy megvizsgálásával négy tagú bizottság bízott meg, melynek elnöke Szilágyi Béla alezredes. Másforrásból ugyan csak a „Budapesti Hírlap” úgy értesül, hogy Valentic ezredes nem kívánta és nem is követelhetette, hogy a tiszti gyűlekezet Szemnevezet megfossza katonai rangjától.

Sok az eszkimó, kevés a foka. A 23 állami anyakönyvi felügyelői állásra egy fővárosi esti lap értesülése szerint már több mint 1200 kérvény érkezett belőle a pályázat határideje csak jul. 10-én jár le! — A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházkerület legutóbbi értekezletén — mint a *M-g* írja — tárgyalták a gyalui főkör (?) átiratát arra nézve, hogy az állami anyakönyvek életbeléptése után a lelkészek csak megfelelő díjazás mellett adja ki az anyakönyvi kivonatokat az állami hatóságoknak. Az értekezlet, nagykevélyen hivatkozva a protestások hazafiságára, melyort fizetést óvszázadokon át nem kaptak, méltányosnak találták, hogy az állam díjazza szolgálataikat.

Idők jelle. Hogy milyen természetűen sérti a liberális kormány a katolikusokat, annak legújabb jelét Wlassics Gyula közéleti erkölcsi kultuszminiszter adta. A főváros, hogy a Lipótvárosi bazilikát a milleniumig be lehessen fejezni, felkérte a kultuszminisztert, eszközölje ki a királynál, hogy a még szükséges építési költség egyik kultuszminiszterium alából utalványoztassék ki. A kultuszminiszter azonban azt válaszolta, hogy „nem érzi magát indítatva” ez ügyben előterjesztést tenni a királynak. . . . Persze a kultuszminiszteriumi alapok választási célokra kellenek, no meg, a zsidók beolvasztására.

TÁVIRATOK.

Bécs, jun. 27. (Ered. táv.) A magyar delegáció tegnap d. e. 10 órákor tartott ülésén felolvasták az osztrák delegáció üzenetét. A 7-es bizottság nyomban megvizsgálta az üzenetet s azt a magyar delegáció határozataival megegyezőnek találta. Délután 1 órákor volt a záró ülés. Andrassy Aladár gróf hosszabb beszédben esetelte a lefolyt delegacionális ülésszakot, mire a delegáció köszönetet szavazott az elnökségnek. — Az osztrák delegáció záróülése három órákor volt.

Bécs, jun. 27. (Ered. táv.) A tegnapi esti lapok azon hírei, melyek szerint a király tegnap Bánffy bárót hosszabb magánkihallgatáson fogadta, teljesen alaptalanok és liberális manőverre vezethetők vissza. — Goluchowski gróf közös külügyminiszter tegnap este adta a második delegacionális ebédet.

Triest, jun. 27. (Ered. táv.) Ferenc József király Umberto olasz királylyal szemben állítólag azt óhajtotta, hogy a Kielben járt olasz hajók jöjjenek Triestbe, a hol jul. 6-án a „Wien” nevű új hadi hajó fog tengerre bocsáttatni.

Kiel, jun. 27. (Ered. táv.) Az ünnepségek lefolyása után II. Vilmos császár az itt időző német fejedelmekkel egy óráig tartó titkos tanácskozást tartott.

Berlin, jun. 27. (Ered. táv.) Schönburg Frigyes herceg visszatért a kath. vallásra.

Belgrád, jun. 27. (Ered. táv.) A macedonai lázadásról szóló híreket itteni jól értesült körökben skeptikusan fogadják, mindazonáltal figyelemmel kísérik a mozgalmat mert a lapokat a macedon bizottság látja el hírekkel. — A miniszterium még a skuptina összehívása előtt lemond s helyébe hadalópárti kormány lép.

Elnöki megnyitó beszéd,

mondotta a székcsfejérvári egyházmegyei róm. kath. tanítóok egyletének 1895. július 27-én tartott közgyűlésén

Huszár Károly

kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő, egyleti elnök.

Tisztelt közgyűlés!

Isten hozta mindnyájukat; nagyon örvendek, hogy oly számosan összegyűlekedtek.

Múlt évi közgyűlésen tartott beszédben jeleztem, hogy a népiskolának saját körében kétszeres munkásságot kell kifejtenie, hogy megmentsse. ha még megmenthető és nem késő, az oltárt és trónt, az Isten dicsőségére, a haza és emberiség javára.

A szociáldemokrácia mindenekelőtt a religiót támadja meg, jól tudván, hogy valamig ez uralkodik a szívek fölött, addig az ő tanításai és törekvései nem lesznek a népre hatással.

Iparkodjunk tehát a tanulóknak a vallásos érzetet felkelteni, ápolni és megerősíteni és legnatasosb tanításul az igazi vallásos magaviseletnek jó példáját adni. hogy ha egykori tanulóinkat vallási meggyőződésükben ezen új világboldogító megakarnak ingatni, kísérleteik teljesen meghusajjanak.

A tanító különösen hat az ő tanítványaira: 1-ször magaviselete, 2-ször katekizmus, 3-szor bibliai történet-oktatás által. Vegyük ezt sorban.

1. Mainap körántsem ritka jelenség, hogy épen az olyanok, kiknek magas állásuknál fogva a nép példaképeül kellene szolgálnok, vallási tekintetben legkevesebb sem élnek példaszorien.

Fölötte károsan hat a nép gondolkodására és eszelekvésére, ha látja, hogy eme vagy ama kiváló rangu egyéniség kereszténynek van ugyan keresztele, de viselkedésében épen nem látszik meg, hogy igazán keresztény volna.

A kolompok bizonyára jól tudják, hogy a népség még nagyon ragaszkodik a religióhoz és ezt a szociáldemokráciának nyiltan nem áldozná fel; ezért kerülik a nyilt karak és a népet az egyház befolyása alól titkon akarják kivonni, hogy lassanként a vallási ellenállást gyöngítsék. De mi járna kezükre jobban, mint az olyanok rossz példája, kik a nép boldogságáról gondoskodni hivatvák?

Az ily példák igazán károsan hatnak, ha főrangu polgári és katonai tisztektől erednek.

Ezért rosszabb azonban, ha iskolai tisztek követik el. Mert ezekről a rossz befolyás a tanítókra, a tanítókról pedig az ifjuságra megy által.

Azazoknak csak érettebbkoru emberekkel van dolguk, kik már határozott életútrányban elindultak, határozott jellemajtságotat öltöttek, a jó és rossz között már választottak. Ezekre mások példája vajmi kevés hatással van.

A tanítóok azonban naponként legszorosabban érintkeznek a gyermekekkel, kiket oktatniok és nevelniök kell és kikre példajok természetorien befolyással van. Hiszen a gyermekeknek gyöngye szívét képezik, mely mint a légy viasz a közpönek külső behatásait nyomban befogadja. A tanító a tanítvány előtt példaképi áll. A tanítóra függesztj ártatlan és bizalomteljes szemeit és megfigyeli tanítját az iskolában és iskolán kívül mindenben, a mit csak caelekszik. A tanító életé, nem kell ezt szem elöl téveszteni, a legelső olvasókönyv a tanítványok részére. Szemléleti oktatásuknak legfőbb és legfontosabb tárgya. Nagyon figyelmesen néznek tanítóikra, mivel utánozni akarják öket.

Épen azért jaj ama tanítóknak, kik a bennök helyezett bizalmat megcsalják, a fiatal lelkekbe gonosz példajokkal a rosznak magvát ültetik. Rájok nézve igazán jobb volna, ha malomkö kötettenék nyakukra és a tenger mélységébe süllyesztetnének.

Az még nem elég, hogy a tanító, mint kántor, organista rendezen eljár az isteni szolgálatra. Ez nem elég, a tanítványoknak észre kell benne venniök a vallási meggyőződést. Mind a tanító, mind családja igazi jámbor, az egyház parancsainak megfelelő, hiterkölcösök élettel tüntesse ki magát.

Mi az erkölcsös viséletet illeti, az még nem elegendő, hogy a tanító viséletét a közvélemény nem ítúkozik meg. Mert a közlekiismeret, sajnos, gyakran nagyon is tág és a ki ahhoz szabja magaviseletét, könnyen vesélyeztetli és tönkre teszi önmagát.

Hányszor találkozunk ana megnyugtatóssal: „Mit gondolnának az emberek felőlem, ha én más-kép cselekedném, mint ez, vagy az?”

Ezt a tanítóra legkevesebb sem alkalmazhatjuk. Mert hiszen kell, hogy a tanító szavaival és tetteivel tanítsa az ifjúságot, mit tegyen és mit ne tegyen és ebben mások példája után nem szabad indulnia. A tanítónak hivatása nem az, hogy másokhoz szabja magát, hanem hogy másokat helyes útra vezessen. Ha így cselekszik, akkor példáját a tanítványok mindig követik; sokan tisztelik és becsülik, a mit tanítójuk tisztel és becsül és elvetik, a mit tanítójuk elvet. Így jó példájával bőséges magot hint tanítványai szívébe, az lassanként kifejlődik és idővel igazí nemes gyümölcsöket fog teremni.

2. Áttörök a katekizmusra.

A keresztény hittanításra a főmálló tanrend hetenként csak egy órát állapít meg. Ez nagyon kevés idő a hetüörtelem betanítása és magyarázatra. Maga a dogmatikus rész sokkal terjedelmesebb időt vesz igénybe. Mert a tanítványok otthon nem igen tanulnak, a családok pedig evvel ugyszólván mit sem törődnek. Minthogy pedig a tanítónak az órátervezhez kell magát szabnia, nem marad egyéb hátra, mint a rövid időt lehetőleg felhasználni.

Különbösen is a dogmatikus rész tárgyalása kevésbé illeti a tanítót, kinek erre talán nincs is meg a kellő hittani képzettsége és így könnyen tévedésbe kerülhetne. Annál behatóbban és bővebben kell az erkölcsi részzel foglalkoznia és pedig testvéries egyetértéssel a feladatot meg kell osztaniok, ha e téren az eddiginél nagyobb eredményt akarnak felmutatni.

Kell, hogy a népiskola az ifjúságot a két utolsó iskolaévben a hitekerlcsi tanításra, tíz parancsra, az embereknek cselekvő és kerülő kötelesegeikre megoktassa, hogy családi, állampolgári, munkaadó és munkaverő kötelesegeit jól tudja.

Nem lehet tagadni azonban, hogy az iskolai ifjúság jelenleg a religió ismeretében nagyon járatlan. Azon oktatás, melytől most adnak, talán egy félszázad előtt elegendő lehetett volna. A mai kor szükségletei és követeléseinek meg nem felel.

Minél inkább előhalad az ugynevezett népfelvilágosítás, minél bátrabban emeli föl fejét a hitelenség és erkölcselenség, annál behatóbban és alaposabban kell a népet a hit- és erkölcs-tanításban oktatni. Ez az oktatás kiválóan a papság kezébe van letéve és ernyedlenebb tevékenységet követel tőle az egyháztól.

Ha a néptanítók kiképzésében oly sok évet fordítanak a szakokban való tanmód begyakorlására, holott ezek távolról sem oly fontosak és nehezek, mint a keresztény tanítás, akkor bizonyára épen nem lehet tágitani abban, hogy a leendő papokat az ő fontos tanítási tevékenységükre különösen el kell készíteni és kiképezni.

Vagy talán ez nem eléggé fontos, vagy talán azt hiszik némelyek, hogy ama mesterség, mely a religióban való tudást és ismeretet értelmén uton, módon a gyermekeket önti, a felsőbb intézetekben képzett minden egyénnel már vele születik és megvagyon benne?

Hányszor mesélik, hogy oly férfiak, kik valamely tudományban kiválóan és ritka tanultságot szerettek maguknak, egy gyermeket még a legszükségesebbre sem bírnak megtanítani? Hiányzik nálunk a népifjúság foganatára szükséges eszköz, t. i. komoly tanulmányozás és megfelelő gyakorlat által szerzett módszertani eljárás.

A leendő pap, ha még oly sokat foglalkozik is az irodalommal, bölcsészettel, hittudománnyal, ha még oly behatóan tanulmányozza is legbensőbb lényegében a hit- és erkölcs-tanításokat, szemügyre veszi az embereket és ernyedlenül törekszik a hivatására megkivánt ékes-szólat megszerezni, hogy a felnőtteket az egyenes uton megtartsa és a netalan letévedetteket visszavezesse; mindamellett nem lesz ama családoktól megkímélve, hogy legkevesebb szónoklataival több dicséretet nyer, mint a mennyi megtérést eszközöl és hogy már a romlás újjára került nemzedék azon rendesen mindvégig megmarad minden erőfeszítések dacára, melyekkel a jó útra vissza akarja vezetni.

Nagyon is sokszor a lelkipásztor szava, mint a pusztában kiáltóé, elhangzik. Nagynehezen tapadnak az ifjkorban, még nehezebben az érett férfikorban az emberi jellemben tartósan üdvös

benyomások. Végre is a fa mindig azon oldalra esik, a melyre hajol, ha korábbi években föl nem egyesültek. A papság az érett nemzedék megtérítésére összes erejét szintoly dicsőre méltóan mint hiába feszíti meg; nem sikerül neki, hogy a néptömeget más ösvényre vezesse. Hasznosabb volna, ha minden erejét ugyanazonegy pontra irányozná, t. i. az iskolai ifjúság vallásos nevelésére.

Az ember lelki képzésére épen a 8. 14. és 15 éves fiúk és lányok vallási oktatása bir legnagyobb jelentőséggel. Ajánlatos tehát, hogy azokat, kik hivatják az ifjúságot a religió és erkölcs elveiben oktatni, eme feladatra is eléggé elkészítsék, a paedagógiaiban gyakorlati és elméleti oktatást kapjanak. Kell nekik oktatni arra, hogy a nép gyermekeit, korlátoltabb képzettségük mellett is, hogyan lehet a hitvallásban jó eredménnyel oktatni. A papnövevények az elméletet magában az intézetben megszerezhetik. A gyakorlati pedig legkényelmesebben megismerkedhetnek, ha bizonyos órákban jeles tanítók alatt álló városi iskolákban a hitoktatásan megjelennek.

A gyakorlati vallási oktatás hiánya nagyon sajnálatos hézag, mely már az iskolapadokban mutatkozik, még inkább pedig majd a férfiu és asszonynál gyászos következményeiben lesz igazán látható és érezhető és később csak nehezen és ritkán kitalálható.

Mit használnak a legszebb beszédek olyanoknál, kik azokon többé meg nem jelennek? Mit lehet várni a gyóntatószékektől, ha a felnőttek föl nem keresik többé? Mi sem bírja pótolni a hitoktatást, mely a 13—14 éves korban el volt mulasztva.

Az oly ifjúság, mely a religió és erkölcs elveit erősen szívére fogadta, föl van az élet viharjai ellen fegyverezve és ha az emberi gyarlóságok a felnőtteket az igazi útról le is sodorják, a fiatalokban beszivott meggyőződés többnyire ismét fölülkerekedik és az igazi útra visszavezéri.

3. Még csak a bibliai történetről szólók egy keveset.

A katekizmus tanításával legszorosabban kapcsolatban áll a bibliai történet tanítása. Ez az isteni kinyilatkoztatás történetét foglalja magában és aztán az erkölcsi tanításnak számos példáját és szabályait, melyeket az ifjúsághoz illő, értelmes és hasznos hajtó módon a tanítónak kell válogatnia és megmagyaráznia.

Hogy a bibliai történet tanulása mind itt, mind másvilágon gyümölcsöt teremjen, a következő feltételeket kell megtartani.

Soha sem szabad, hogy a tanító a lényegét a formának feldőlőzsa, semhogy az iskolás gyermektől a megtanultakat szóli. Kinosan pontos felmondását kívánja, a mi ugyan jeles emlékezetit gyakorlat lehet, de a szívet és lelket egészen hidegen hagyja.

Vagy talán a zsidó történet bibliaját önmagáért adják-e kezükbe? Mit törődhetünk cselekedete és élettörténetével oly népnek, mely több ezer esztendővel előbb élt és melynek jellem és története a miénkkel keveset vagy mitsem egyez meg?

Minden bizonyára a zsidónép ama nép, melyet Isten az ő kinyilatkoztatásának hordozójává választott ki. Hanem hitelen, engedetlen, elpártolt és ezért eltaszított néppé lett. Törvényét az emberré lett Istennek, Megváltónak tanítása tökéletesítette a kereszténységben.

Tehát a bibliai történetnek az a célja, hogy a Messias megigérésének történetét Ádámól Krisztus Jézusig megismerjük. Ez képezi a keresztény hit igazváltónak alapját. Ezért a Messiasra vonatkozó helyek nagyon nyomatékosak.

Ezek mellett még csak az erkölcs-tanítás szabályai jönnek tekintetbe, melyeket az azokat kiserő történeti eseményektől elszakasztva, igazi és tiszta alakokban kell a gyermek szíve elé állítani, hogy a gyermek szívére és lelkiismeretére igazi nemestől befolyással bírjanak.

Ezért a számos tanításokból csak olyakat kell kiválasztani, melyekből tanítványaink mostani és jövőendő boldogságára gyakorlati következtetéseket vonhatunk ki. Azokból a szövegeket és jót szemek elé állítjuk és minden darab magvát szívők és lelkekbe lerakjuk. Ha ez megmarad, akkor az egyes mellék-esetek vagy történetek emlékezetéből eltűnhetnek.

P. o. Heli és fiai történetének tárgyalásakor a tanítványokat kérdésekkel a következő tanítási zárlatokra viszem:

1. Szülem és képviselőiknek mindig kell engedelmeskednem.

2. Az atya nemcsak feljogosítva, hanem kötelezve is van arra, hogy gyermekeit, ha megérdemlik, megintse és megbüntesse.

3. Nem elég, hogy az intés és büntetésnek alázatosan alávetsem magamat; még meg is kell javulnom.

4. A külső jámborság senkit sem igazol meg az Isten szeméi előtt.

S a u l királyságának tárgyalásakor a tanítványoknak a gondolatra kell jönnük:

1. A király e földön az Isten helyettese.

2. A királynak joga van törvényeket alkotni és azok megtartására kényszeríteni.

3. Mint a király alattvalói tartozunk neki engedelmeskedni.

4. Az Isten a hű királyllyal vagyon és grózelemre segíti ellenségei fölött; a hitelen királyt elhagyja és eltaszítja.

5. Az Ursten előtt az engedelmesség kedvesebb minden egyéb áldozatnál.

Dávidnak az óriás Góliáttal vívott harcában a tanítványokba e tanítási pontokat kell beönteni:

1. Nem szabad képzeldömöm testi erőmben és elbizakodnom. Ezt különösen kell hangsúlyozni oly gyermekeknek, kik nagyon sokat fektetnek testi erejükre.

2. Nem szabad kérkednem lelki vagy testi előnyeimmel.

3. Ha mint katona csatába megyek, nem szabad ellenségemet megvetnem és győzelmemet előre hirdetnem és ünnepelmem.

4. Igazságos háboruban mint katona, kell, hogy bátran és Istenben bízva szálljak síkra.

5. Ennagamban is van egy Góliát, a ki ellen naponként bátran kell küzdenem, ez az én kedvenc hibám.

Ha a tanítványok e fontos tanításokat szívőkbe vettek, vajjon mit ért akkor, ha a történeti eseményeket egyes részleteikben el is feledik, p. o. Heli fiainak csináját, az izraeliták és ellenségeik közti háboru lefolyását?

A bibliai történetnek szó szerinti betanulása az iskolának sajtóképi céljára egészen veszett idő. A tanítványok, ha az előbb érintett módon történik, a történetet egyes részleteiben nem fogják ugran tudni és a tanító talán ama veszelőnek lesz kitéve, hogy a máskép gondolkodótól nem nyer dicsőretet és jobb állást is kockáztat; e helyett azonban meg lesz azon elégtétele és öntudata, hogy köteleességét Isten előtt hiven teljesítette és a tanítványok szívébe a jövődöre nézve nagyon fontos alapot rakott le.

Még kellene szólnom a szemléletit tanításról, az olvasásról, a fogalmazásról, a számolásról, a történelemről, a föld és természetrajzról, — de az idő már előre haladt és egyéb tárgyalni valónk is van, így tehát, ha Isten is úgy akarja, mindazt a javóre tartom fel és így a közgyűlést megnyitom.

Városi és vidéki hírek.

— *Lapunk legközelebbi száma, tekintettel Szent Péter és Pál apostolok ünnepére holnap, pénteken este jelenik meg.* —

— *József főherceg szemleutja.*

József főherceg folyó hó 26-an a déltáni vonattal Gyulafehérvár felől Dévára érkezik; ma délelőtt csapatszemplét tart, holnap pedig a reggeli gyorsvonattal tovább utazik Budapest felé. Szállójául a Müllner-féle szálloda emeleti szobáit rendezték be. A népszerű főherceget a dévai közönség nagy pompával fogadta. Mint értesülünk, a főherceg július hó 4-én Nagyváradra utazik, a hol 5-éig S e h l a c u h Lőrinc bíboros vendége lesz.

— **Huberth Andor tábornokról.** kinek oly sajnálatos körülmények közt és katonai érdemei dacára nyugalomba kell mennie, a „Nemzeti Ujság“ a következő érdekes visszaemlékezéseket közli:

Huberth Andor vezérőrnagy távozását a honvédség kötelékéből minden magyar ember ószintén sajnálhatja. Egyike volt a honvédség ama kiváló képzettségű főtisztjeinek, a ki áthatva a hazafiai érzelemtől, semmi körülmények közt sem felejtette el magyar ember voltát. Mint alezredes Veszprémben állomásozott s ott az egyik választásnál a választási elnök parancsára rohamot kellett intéznie a felzúgott falusi választók egy csapatát ellen. Huberth ezt a rohamot oly tapintatosan vezényelte, hogy az ijedségen kívül senkinek sem lett semmi baja és dacára annak is, hogy Huberth csak a választási elnök rendelkezésére engedelmeskedett, hosszas méltatlan támadásoknak volt kitéve, mindazonáltal megmaradt annak, a ki volt s mikor egy-egy hírlapí t ámadást olvasott, mosolyogva csak annyit jegyzett meg:

— Azért még sem csinálnak belőlem magyarfalót!

Mint ezredes Pápára került s ott megnyerte az erősen magyarérelmű polgárság őszinte szeretetét. Itt történt vele, hogy érettségi vizsgálatot tett fiáért folyamodott, hogy azt vegyék fel a bécsi tisztképző-intézetbe, a Terézianumba. Dacára annak, hogy az ifju Huberth ugy szellemileg, mint testalkatilag megfelelt a feltételeknek, a kérvényt elutasították.

— Nagyon magyar embernek tartanak — jegyezte meg Huberth ezredes és fiát mérnöki pályára adta. — Igy majd mégis csak tesz belőle katona, — folytatta — mert a hadseroegben szükség van a mérnökökre.

Mikor Pápáról elvezényelték, a polgárság rokonszenve kísérte utjára, hiszen ő volt az, a ki midőn egy hadnagy az egyik kávéházban kardot húzott a polgároknak, az ilyen esetekben szokásos tapasztalatoktól eltérőleg, egyszerűen kimondta:

— Hadnagy ur, ön ezért bűnhődni fog. És a hadnagy bűnhődött is.

Huberth Andor ezredes, mint dandárparancsnok Lugosra került. Itt az oláhok lakta városban sem csinált tüköt magyar érzelmeiből. E miatt tudat azután konfliktusa a lugosi oláhokkal, különösen a lugosi polgármesterrel, a ki nem akarta megengedni, hogy a magyar katonák az esti takaródt trombiták harsogása és dobok pergése mellett teljesítsék. Lugoson neveztek ki Huberth Andort vezérőrnaggyá, de valószínűleg az említett konfliktusnak eredményeképp helyezték át Székesfejervárra, hol a 81. honvédegyalodandár parancsnoka lett. Itt is a polgárság őszintán tisztelete környezte, de a honvédtisztikar is, melynek egyik büszkesége, mélyen fájjalja távozását.

— **A város közgyűlése.** Székesfejervár törvényhatósága ma d. e. 9 órákor közgyűlést tart. A tárgysorozat a következő: Tóth István jegyző bejelenti Liszits István és h. K i s s Mihály bizottsági tagok elhunytát s egyidejűleg kéri az úresedésbe jött közigazgatási bizottsági, központi választmányi s iskolaszéki tagállások betöltését. A belügyminiszterium leirata az 1894. évi gyámpénztári mérleg tárgyában. — A városi tanács előterjesztése a járművekről szóló szabályrendelet, és a székesegyház toronytetői költségeinek fedezése tárgyában. — Beterjeszti továbbá a „Hazai aszfalt-részvénytársaság“-nak nagyobb mérvű járdaburkolatok elkészítésére tett ajánlatát, a légesz-gyárra vonatkozólag a város tulajdonjoga korlátozásának feljegyzését, és a Rózsa-utca alagsatornázási tervzetét s költségvetését — A nyugdíj felügyelő-bizottság előterjesztést tesz őzv. Balázs Mihály né nyugdíjaztatási ügyében. — A helybeli Szt. Ferenc-rendek kérvénye a szokásos 2 boglya

széna-alamizsna kiadása iránt. Tóth István főjegyző hivatalos jelentést tesz a folyamathatban lévő levéltári munkálatokról. A városi tanács előterjesztése Almásy Ferenc és Almásy János „János-futási“ tanya-bérlőknek a lapos-mezői bérlőföldek bérborítétele, a Nádor-utca öntözőse, valamint a városi vezető-tanítók kérvénye tárgyában. Végül következik az 1895. évi VIII.-XVII. törvény-cikkek kihirdetése.

— **Ezer forintos alapítvány.** Fokórettünk a következő sorok közlésére: Meszleny Benecéné született Kégl Irma, Meszlony Pálné szül. Kégl Anna, Kégl Paula és Kégl Ella ő nagyságúak kegyesek voltak a védnökségem alatt álló jótékony nőegylet pénztára javára 1000 frtos alapítványt tenni, szereltt édes anyjuk nagyságos Kégl Györgyné szül. Kármendy Mária ur-hölgy oulékére, kiben egyeletünk nemeslelkű jótövéjét siratja. Fogadják az elhunyt jószágos szellemét oly híven követő gyászbaborult leányai a jótékony nőegylet nevében legmelegebb köszönetemet; mélyen tisztolt édes anyjuk porait pedig áldani fogja mindenkor a szegények és szűkölködők hálaltelt szíve. — Székesfejervár, 1895. június 26-án. *Szögyény-Marich Julia*, védnök.

— **Kinevezés.** Huszár Ágoston alispán Horkner Zoltánt a vailli járás főszolgabírójához rendszeresített díjuokká nevezte ki.

— **Iskolaszéki ülés.** A székesfejervári iskolaszék ma délután 2 órákor ülést tart, melynek fő tárgya a városszerte beszéd tárgyat képező vízvárosi vezértanítói állás betöltése.

— **A palotavárosi kath. fiókkör** szombaton, folyó hó 29-én d. u. fél 5 órákor saját helyiségében (Kostyelik-féle vendéglő) felolvasó ülést tart, melyre a tagok és az érdekelt közönség figyelmét ez uton is felhívjuk. Ez alkalommal Knezits Pál hitoktató egy felette érdekes tárgyról: A munkás osztályról társadalmi és vallási tekintetben fog értekezni.

— **A kath. legényegylet** szombati mulatsága rendkívül érdekesnek ígérkezik, és dacára annak, hogy Péter és Pál napján több mulatság is kínálkozik, a közönség mégis kiváló figyelemben részesíti a kath. legényegyletet, melynek rendezősége minden lehető elkövet a vendégek szórakoztatására. Sikertült ugyanis B r u c k n e r Ferenc urat, a legény- és szt. Vince egyletek országos terjesztőjét, a közkezdveltségnek örvendő Brückner bácsit egy büvészestélyre megnyerni, kinek bámulatos és rendkívül mulatató produktói közézik a program első részét. Azután a legényegylet tagjai fogják Fedro gróf „Egyetlen leány“ című kitünő vigjátékát előadni. A szindarabot Szállér István ur volt szives nagy szakavatottsággal betanítani és rendezni. A darab telve van sikerült és neveltető jelenetekkel, melyek a közönség érdeklődését mindvégig lekötve tartják. A legényegylet ez alkalommal a lövölde nagytermében egy egészen új és díszes szinpadot állítottatott. Az estélyen városunk több előkelősége is meg fog jelenni. A részletes program a szinlapokon és a kiboosott külön meghívókon olvasható. A mulatság tiszta jövedelme az egylet ház-építési javára fordítatik. Családjegy 1 frt 20 kr., személyjegy 60 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. *Jegyek a kath. legényegylet Kossuth-utcai helyiségében előre is válthatók.*

— **Gyászhir.** Részvétellel vettük a gyászirt, hogy őzv. báró Böcklin Frigyesné szül. betaleni Aethlony Beatrix június hó 24-én Tabajdon az Urban elhunyt. A boldogult hült tetemei f. hó 25-én délután 4 órákor helyezték a felsőutbi alsó temetőben örök nyugalomra. Az elhunytban Marsovszky Edéné szül. báró Böcklin Hedvig és Böcklin Bernhard báró porosz. kir. hadnag-ódes anyjakat, Marsovszky Endre tabajdi földbirtokos pedig anyósát gyászolják.

— **A szegszárdi polg. fiúiskola értesítője.** A mit a tanulóik és szülők most az egész országban várra várnak, az Szegszárdon már napvilágott látou, az államnag segélyezett polgári fiúiskola növendékei kapták az értesítőt. Ezen értesítő szerint a 6 osztályból álló iskolába Krammer János igazgató s 13 rendes tanár vezetése alatt a lefolyt tanévben 208 nyilvános rendes és 9 magántanuló járt, a kik közül 135 róm. kath., 20 ev. ref., 7 ág. ev., 1 unitárius, 1 görög keleti és 53 izraelita volt. Kimaradt ösközben a 208 tanuló közül 11, a megmaradt 197 közül pedig 27 végezte a tanévet elégtelen eredménnyel. A tanítás eredménye általában véve kielégítő.

— **A postakézbítés egy fontos akadály.** A postai-tarifában intézkedés van ugyan tve az iránt, hogy különösen a nagyobb városokba szoló postaküldeményekben a címzett lakása, a kerület, utca, házszám stb. küürásával pontosan megjelöltsék. Ezen gyakorlati utasítást azonban a közönség oly kevéssé veszi figyelemb, hogy naponként ezer és ezer levél érkezik Budapestre és más nagyobb városokba, melyeken a címzett lakása hiányzik. Ennek azután az a következménye, hogy a levelek tekintélyes része vagy hosszas kérd-zúskodás után elkésve és sokszor illetéktelen egyének kezébe-szítetik, vagy egyáltalában nem is kézbesíthető. Különösen előfordul ez rendes körülmények közt is olyan esetekben, midőn betegség, fegyvergyakorlatokra való behívás és más eféle okok következtében a kézbesítésre hivatott egyént mással kell helyettesíteni. A napokban lefolyt strájk közben különösen nagy fennakadást okozott ez a körülmény, a budapesti posta és táviráigazgatóság költséget és fáradságot nem kímélve. hasztalan igrkezett azon, hogy a postaforgalommal kapcsolatos és a közönségre annyira fontos kereskedelmi és magán érdekek a forgalom szünetelése által kárt ne szenvedjenek, hasztalan pótolta a sztrájkoló egyéneket más munkacérekkel, minden jóakarata füstbe ment a közönség azon mulasztásán, hogy Budapestre szoló levelek nagyobb részének címeiből az utca és házszám hiányzott, holott, ha ezen akadály fenn nem forgott volna, a küldemények nagy része a strájk tartama alatt is akadálytalanul kézbesíthető lett volna. Reméljük, hogy az elmult forgalmi zavarokból a közönség is saját jól felfogott érdekében le fogja vonni azt a tanúságot, hogy postaküldeményeinek gyors kézhez jutását a megfelelő teljes cím ráírásával biztosítani igrkessék, mert különben a nagyobb városok postahivatalai — különösen Budapest — a legjobb akarat és igrkezet mellett sem képesek az érkezett küldeményeket gyorsan kézbesíteni, a késedelem pedig sokszor magántermészeti ügyekben is nagy hátránnyal járhat egyesekre, üzletemberekre pedig valóságos kalamitás, a melyen csakis az érdekelt közönség maga segíthet az által, ha a pontos és gyors postakézbítésnek ezen itt említett akadályát elhárítja és postaküldeményeinek címzésére gondot fordít.

— **Recipiált utonállók.** A recipiált vallás lelkiismeretának nagyobb dicsőségére jelenti nekünk csakberényi tudósítónk a következő esetet: A mult héten I z m i n d i Pál csakberényi lakos mintegy 170 frtnyi pénzösszeggel azon célból jött a legutóbbi székesfejervári vásárra, hogy itt tinnókat vásároljon. A vásárban egy gseftelő zsidóügynök ajánlkozni Izmindinek, hogy ő segít neki alkalmas tinnókat vásárolni. El is vezet egy magán házba, a hol azonban tinnók helyett két eladó ökröt mutattak, a melyek Izmindinek nem kellett. A sikertelen vételről visszajövet egy másik zsidó

is csatlakozott hozzájuk. Utközben az előbbi zsidó kérte Izmidint, hogy váltsón fel neki 50 frtot. Alig akarta azonban az óhajt teljesíteni, egyszerre mind a két zsidó neki esett Izmidinek és őt az összes pénztől megfosztotta. A szegény kirablott ember hiába futott a gaz zsványok után, mert ezeket utolérni nem volt képes. Így pénztől megfosztva annyira elkeseredett a szerencsétlen, hogy hazajövet egy kutba ugrott. Most élet és halál közt kínlódik Csákerényben. A helyszínen a csendőrok megjelentek és a vizsgálatot ez ügyben megindították. Kár, hogy a szegény meg-rablott ember a zsidó rablók kiletét nem tudja megmondani.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Ferenczy Lajos moóri kir. adóhivatali gyakornokot a marcali kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségben adóosztó névezte ki.

— **Felakasztotta magát.** J u h á s z József kaptafacsináló már régebbi idő óta ivásnak adta magát s rendetlen életet folytatott. Természetes, hogy ilyen élet mellett esekéldelme nem volt elég már az utóbbi időben az itala és e miatt annyira elkeseredett, hogy folyó hó 25-én reggel süto-utca 5. szám alatti lakásán a padlás gerendájára felakasztotta magát.

— **Hadmentesek figyelmébe.** A városi hatóság f. hó 22-iki keltevel a következő hirdetményt bocsátotta köze: Folyó 1895. évre a hadmentességi díj kivételében, a kivételi listáron a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban f. évi június hó 27-iki napjától július hó 5-iki napjáig bezárólag közönségre kitételbe lend. hol az az érdekeltek által a hivatalos írák alatt bekielndető. Mi is azaz tétetik közzé, hogy mindazok kik ezen adómentet már előzőleg fizetni kötelezettek voltak, a listáron kiételének napját követő 15 nap alatt — azok pedig, kik ezen adót első ízben fizetik, ezen adónak könyvecskéikbe leendő beírását követő 15 nap alatt esetleges felszámolásukat a városi közigazgatási bizottsághoz címetten, a m. kir. pénzügyigazgatóságnál adhatják be.

— **Sok az öngyilkosság.** A vaáli járásban egy idő óta nagyon sok öngyilkossági eset adta elő magát. Nemrégiben meg-irtuk K e r k u s k a József pázmándi lakosnak és nejének öngyilkosságát, most pedig H e g y i József ugyanottani lakos haláláról értesít bennünket pázmándi levelezőnk. Hegyi ugyanis abbéli bánatában, hogy neje Kerkuska József nejevel együtt öngyilkos lett, a napokban felakasztotta magát. — T o r d a s o n P o d h a r d s k y Béla kereskedő inas azért, mert szülei S z a v o t a Vendel gazdájához vissza akarták vezetni, revolverrel agyonlötötte magát. Hátrahagyott levelében „szabadalmazott öngyilkosnak” írta magát. — H e g e d ü s János juhász, az Alcsuthoz tartozó Géböljárás pusztán nejtől elbueszott s nem is ment többé haza. Vasárnap már halva találták a kifestési kutban. — R a d a n o v i c s István 18 éves bicskoi lakos azért, mert szülei nem akarták hazulról elereszteni s a községi előjárósg sem állított ki számára elbocsátási engedélyt, feje lötötte magát. — T ó t h Sándorné szül. G a r a b Julianna 20 éves dobozi lakosné sehogy sem tudott beletörődni az asszonyi életbe a miért is a napokban revolverrel mellbe lötötte magát s rövid szenvedés után meghalt.

— **Három hónap mulva ismer-ték fel.** Verbanics László székesfejevári aranyozó három hónappal ezelőtt elment Székesfejevárról s Budapesten a városi kertben agyonlötötte magát. Akkor mint ismeretlen lefényképték s eltemették. Most érkezett meg a rendőrkapitánysághoz a személyleírása egy fénykép kíséretében, a melyben, öv. Verbanicsné s gyermekei fiára, illetőleg testvérükre ismertek.

— **Népesedési mozgalom.** Székesfejevárról f. hó 16-tól 23-ig született összesen 17

gyermek és pedig 7 fi, 10 nő. Torvénytelen volt ezek közül 1 fi. Meghalt a lefolyt idő alatt 14 ember: 6 fi és 8 nő, a kik közül kiskoru 8, nagykoru 6 volt. Mint haláluk szerepelt: tüdőbaj 1, enteritis pedig 2 esetben.

— **Megörült.** Pátkai levelezőnk írja nekünk: Rég folyt egy pör Benke Jánosné pátkai lakos ellen, míg az végre a napokban eldől s Benke Jánosné mintegy 8—10 négyszög méter területet el is vonszított az udvarából. Ez annyira bántotta a szegény asszonyt, hogy megörült.

— **Péth megállóhely.** Folyó hó 29-től kezdve a fürdő-idény tartama alatt ünnep és vasárnapokon Veszprém és Székesfejevár között a 3165. számú tehervonat a Péth mellett levő fürdőre való tekintettel személyszállítással fog közlekedni. A Veszprémből 7 óra 45 percekor induló vonat Péthről 8 óra 40 percekor fog indulni s Székesfejevárra 10 óra 9 percekor érkezik. A kies fekvésű péthi fürdő városunkj közönségének egyik kedves nyári mulató helye lévén, ezen új személyszállító vonat beállítása városszerző élénk megelégedést kelt.

— **Az a bizonyos rejtélyes ügy.** Rég foglalkoztatja már városunk közönségét az a rejtélyes gyilkosság, melynek színhelye az Antal-féle „Pénzvörös” major, áldozata pedig Szemennyi Zsuzsanna. Eleinte a hivatalos jegyzőkönyv, majd a helybéli ez ügyben eljáró orvosok szakvéleménye szerint a lány öngyilkos volt, most pedig dr. Partik budapesti professzor véleménye után kitűnt, hogy az öngyilkosság ki van zárva. Legutóbb újabb tanúk jelentek s ezeknek, valamint a részben már kihallgatott tanúk vallomásai alapján a gyilkos nem más, mint ifj. Antal József, a ki már a gyilkosság óta fogva is van. Id. Antal József kocsisa néhány ismerőse előtt egy nyilatkozott, hogy rég nyomja már a lelkiismeretét a Zsuzsa rejtélyes ügye, a memyiben azt ifj. Antal József szerelmi civódás közben lötötte agyon. A gyilkosság részleteire vonatkozólag két verzió kering. Az egyik verzió szerint ifj. Antal József a fegyver eldördülése után nyomban megjelent a szoba ajtaján és harsány hangon kiabálta, hogy a boldos lány agyonlötötte magát. A másik verzió szerint a fegyver eldördülése után ifj. Antal József kerülő uton kijött a szobából s az ajtóhoz ment. Az ügy különben most már rövid idő alatt lebonyolódik, mert a tanúk vallomásai megegyeznek abban, hogy ifj. Antal József a fegyver durranásakor a szobában volt, dr. Partik véleménye szerint pedig az öngyilkosság ki van zárva s így a gyilkos csak ifj. Antal József lehetett.

— **Baleset.** Kiss Mihály (hantosi) helybéli földműves folyó hó 24-én elment lovaival édes anyja házához, hogy ott a nyomtatáshoz szükséges szerűt megcsinálja. Munkáját szerencsésen el is végezte, midőn azonban lovait a kocsiba akarta fogni, az egyik ló megbokrosodott s Kiss Mihályt úgy meg rugta, hogy orrsontja eltörtött, homlokán pedig egész a esontig bőrperepést szenvedett. A szerencsétlenül járt embert azonnal gyógykezelés alá vették.

— **Megfulladt a bölcsőben.** Bonkó József etyeki lakos 4 hónapos gyermeke a bölcsőjében arera fekvé megfulladt. Mire szülei észrevették, már halott volt.

— **Hirtelen halál.** Fodor János martonvásári napszámos, mint ottani levelezőnk írja, a napokban munka közben hirtelen rosszul lett s néhány perc múlva szív-szélhűdés következtében meghalt.

— **A vízbe fullt.** Muzsola Margit 3 éves gyermek néhány idősebb asszony-nyal a patak partjára ment. Az asszonyok ruhaöblögetéssel voltak elfoglalva, a kis Margit pedi ezalatt a patak partján játszott, míg végre játék közben megcsuszott s a vízbe esett. A segítségére sietők már csak hulláját foghatták ki.

— **Körözés.** Bogács József ceceli illetőségű család, Halbrohr József pusztai-csimpai lakos, gazdájától családokönyvének hátrahagyása mellett f. évi május hó 20-ikán megszületett. Személyleírása: szül. éve 1869, termelo közép, arca kerek, szeme

barna, szemöldöke gesztenye szín, haja kondor, gesztenyeszín. Megtalálása esetén a paksi fűszolgabíró értesítendő.

* **(Déli vasut.)** Folyó évi június hó 29-án Péter és Pál ünnepe alkalmából Siófoktól kezdődő déli vasuti állomásaira, valamint Fiume, Triest és Velence, nemkülömben bécs-triest, karinthiai és tirolai vonat jelentékenyebb állomásaira a Budapest déli vasuti pályaudvarról este 9 óra 25 percekor induló 207 számú személyvonatnál rennkivül mérsékelt áru menetérti jegyek fognak kiadni.

A fentemített állomásokra a közbeeső magyar- és horvát állomásokról is fognak ily mérsékelt áru menetérti jegyek kiadni. Ezenkívül a magyar vonal állomásairól igen mérsékelt áru menetérti jegyek lesznek Budapest és Bécs déli vasutára kiszolgáltatra. Ezen menetérti jegyek 14 napig érvényesek és a cisszajövődik az utazás kétszer tetszés szerinti állomásokon félbeszakítható. A Budapestről szóló jegyek naponta válthatók a déli vasut városi irodájában (V. Nádor utca 16) a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodájában (Hungaria szálloda) és az indulás előtt az állomás személypénztárainál. Az utazásra vonatkozó adatok, valamint a jegyek ára a már kifüggesztett falragaszokból vehetők ki, ezenkívül minden állomáson díjmentesen kapható a folyó évben rendezendő képtűzcsok jegyzéke.

Irodalom és Művészet.

— **Milleniumi zeneműpályázat.** A Pesti könyvnyomda részvénytársaság pályázatot hirdetett kiállítás ünnepi nyitányra szonátára és dalra. A beérkezett 23 pályamű közül egy sem vált be, a miért a bíráló bizottság új pályázatot hirdetett 1.) **Kiállítás ünnepi nyitányra,** készítenő magyar stílusban zongorára, két vagy négy kézre és teljes zenekarra. Jutalom 200 aranykorona. 2.) **Milleniumi szonátára,** legalább három vételből álljon, zongorára kétkézre. Eredeti magyar stílusban irt előnyben részesül. Jutalom 600 aranykorona. 3.) **Kiállítás dalra,** eredeti magyar szöveggel magyarul énekhangra, tetszés szerinti alakban zongora kísérettel. Jutalom 300 aranykorona. A pályaművek a Pesti könyvnyomda részvénytársaság irodájához küldendők, Budapest, V. Holdutca 7. sz.

Közgazdaság.

Ruhland.

Budapest június 23.

Említettük már, hogy minap R u h l a n d Gusztáv zürichi egyetemi magántanár Budapesten járt s egy nemzetközi gazdakongresszus érdekében érinkezsébe lépett gróf D e s s e w f f y Auréllal gróf Károlyi Sándorral, gróf Zichy Nándorral és gróf Esterházy Miklós Móriccal és a magyar gazdaközönség több előkelő képviselőivel.

Ennek az idegen urnak megjelenése Budapesten nagy zavarba, majd iszonyu dühbe hozta a zsidó liberális sajtót, a mely tökéletesen a főzsdái felmelk védelmezése szempontján áll. A nemzetközi gazdakongresszusnak, a mely jövő évben tartatnék meg, az volna feladata, hogy tisztázza az eszméket, hogy egyengesse az utat a gazdaközönségnek, a melyre lépve elérhessék ismét azokat a szabályos gabonaárakat, melyek a nép boldogulásához okvetlenül szükségesek s hogy ez áraknak visszaállítására azoknak a tényezőknél megszüntetése által történjék meg, melyek a gabonaárunk hanyatlását előidézték.

A szabályos áraknak visszaszerzése tehát a cél, mely után Ruhland nézete szerint a gaz-

dáknak első sorban törekedniük kell. Ezt a gondolatot ki lehet fejteni elméletileg, de gyakorlati életben bizonyos számban érvényre juttatni nem lehet.

És ebbe fogózkodnak a liberális nemzetgazdák legjobban. De nézetünk szerint nem is ez a cél, hogy valamely kongresszus előírja vagy megállapítsa a 8.9 vagy 10 frtos árakat. Mert ez lehetetlen. De igenis ez ilyen szövetségnek célja, hogy a gazdák segítség elő nemzetközileg a nemzetközi tőzsdei liga ellensúlyozására a gabonaáraknak olyan átlagos magasságát, a mely ne a tőzsdei fizelmek, a tőzsdei spekulációnak kénye kedve szerint, hanem a szerint alakuljon, a mint azt a közgazdasági elvek a földbirtok hozamának s a beléjevetett tőkének megfelelő kamatozása megkövetelik. Mert azt csak nem mondhatatja senkisémm közgazdaságilag helyesnek, hogy a földbirtoknak, a reá foridított nehéz munkának csak 2%-os vagy talán annyi sem legyen a haszna, mikor bankpapirok spekulációk és tőzsdejátekok következtében 7-8% a hozama.

Megélni akarnak a gazdák becsületesen, hogy becsületesen megfelelhessenek azoknak a kötelességeknek, melyeket rájuk a modern államrend nehéz teherként rakott.

Nem ábrándokról, nem hiu álmokról szól az ének, nem ilyeneket jött hozzánk Ruhland ur létesíteni, mert a gazdaközönység maga nem ad már semmit ábrándokra, de nem ad már semmit sem nagyszájú liberális urak és ujságírók kongó frázisaira sem.

Ádor A.

— **A deficit.** A liberális sajtó már évek óta mintaszörűnek tünteti fel a magyar állam háztartását. De a mint Wekerle megunta a pénzügyi kőkorsógeret, kiskült, hogy az a csillogó valami, a mit „rendezett államháztartásnak” neveztek a zsidó „nemzetgazdászok”, nem egyéb, mint szappanbuborék. A szappanbuborék most szétpattan és előttünk áll a szomorú valóság, a mely az arany zsákon ülő recipiált bankárokat s liberális új magyarokat dedelgeti az állam koldustarisznyájának rovására. Liberalizmus s állampontári deficit annyira együvé tartozó forgalomnak, hogy még a dánvsi finánc zseni, Wekerle sem tudta ezeket egymástól elválasztani, pedig addig szoritotta az adóprést, míg végre a prés kimerült, megtagadta a szolgáltatást. Így teremtett a liberális rendszer, melynek Wekerle is csak ideiglenes közege volt, már ez év első öt hónapjában mintegy 8 millió deficitet. Talán ezt Wekerlénak köszönhetjük? Korántsem. A liberális rendszernek, a mely állítólag az intelligencia kizárólagos monopóliuma, annak a rendszernek, a mely minden földesur mellé legalább is 100 kiscgazdából koldust csinált.

— **A sertésvész.** A kőbányái sertés-kereskedelmi csarnok f. hó 24-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy állami segítyt kérnek: hogy az adó elengedéséért folyamodnak; hogy fölterjesztést intéz a csarnok a földmivelségi miniszterhez a végett, hogy se hazai, se külföldi sertések fölhozatalát a fővárosba ne engedje meg mindaddig, míg Kőbányán a vész teljeseen meg nem szűnik; végre hogy a sertésipar decentralizáltassék. A vész Kőbányán szűnőfélben van, a vidéken azonban egyre terjed. A sertéseknek bevitelét újabban megtiltották: a sziléziai tartományi kormány, a felső-ausztriai és csehországi helytartóság. Fejérmegyében is fellépett a

sertésvész és pedig Ercsi községben s vidékén. A hatósági intézkedések egyelőre eredményteleneknek bizonyultak.

— **A fejérmegyei helyi érdekű vasutak** adony—szabolcs—paksi vonalainak kiépítése és üzeme céljából alapítandó részvénytársaság, alakuló közgyűlést mint értesülünk, f. évi július hó 2-án Budapesten (VI. ker. Csengery-utca 71 sz. a.) d. u. 8 órákor fogja megtartani.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása). Takarmányrépamagnak mult héten is nagy kereslete volt, főleg oly vidéken, hol a jég a vetéseket tönkre tette. Lucernát és löherét illetve alig van forgalom. ellenben új löherére kezdenek már a kötés-szerű üzletek és termelő állomásán 55—58 frtot ajánlanak, de a gazdák a tavalyi tapasztalatokon okulva, az ilyen üzletekbe bele nem mennek. Mesterséges takarmány nyeresőre szolgáló magvak, nevezetesen csibehur, fehér köles, mustár és pohánka nagy mennyiségben fogytak.

Jegyzéseink nyersáruért 100 kilonkint Budapesten:

Lucerna	48—52	frt
Löhe	60—65	frt
Mucarmag	25—	frt
Pohánka	10—	frt
Mustármag	14—	frt
Csibehur	10—	frt

— **Állatjárvány.** Díjód és Baracska községekben a lépifene, Gyuró és Ka.-Sz.-Péter községekben pedig a sertésorbán fellépett. A hatóságok a kellő óvintézkedéseket foganatosították.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bínrészességgel a zsidó sajtót, amely garasainkból palotákat emel, de uton-utfélen pellengerre állítja hitünket és arcul veri katolikus hitveinket.

G. J. Pecs. A kért cím ez: Richter Rezső, Simor-utca 2. sz. — Margitt. Közlöttük, de egyuttal kijelentjük, hogy hasonló felszólítást jövőre nem fogunk figyelembe venni.

Házeladás.

Egy csinos, új külvárosi ház, mely áll 3 szoba, 2 konyha, és élés-kamrából egy igen szép gyümölcsös kerttel együtt eladó, vagy bérbé vehető.

A ház még 9 évig adómentes.

Bővebb felvilágosítás a tulajdonosnál: Gözmalom-utca 5. szám alatt kapható.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter.

39429/95. szám.

PÁLYÁZAT.

A vezetésem alatt álló kereskedelemügyi miniszterium személyzetének keretében a posta és távirdeknél alkalmazandó 108 posta és távirde-gyakornokjelölt állásra pályázatot nyitok. Pályázhatnak az 1883. I. t. c. 14. §-a alapján, kik középiskolát vagy evel egyenrangú tanintézetet érettségi vizsgával sikeresen befejezték, 18. életévüket betöltötték s a magyar állampolgársággal bírnak.

Ezen feltételeken kívül a pályázók községi, erkölcsi bizonyítvánnyal feddhetlen előéletüket, közhatalosi orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta- és távirde-szolgálatra testileg is alkalmas voltukat tartoznak igazolni. A pályázat alá becsátott állásokat a posta- és távirdeigazgatóságok fogják betölteni, számszerint minden igazgatóság tizenkettőt. A sajátkezüleg írt és születési, orvosi, erkölcsi s iskolai bizonyítványokkal kellően felszerelt pályázati kérvények ennélfogva és pedig a már közszolgálatban állók által előjárásúguk, a közszolgálatban nem állók által ellenben az illető szolgabíró a polgármester úján 1895. július 31-ig a szerint, a hol a pályázó alkalmazást óhajt, a bpesti, kassai, kolozsvári, n.-várad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy a zágrábi posta- és távirdeigazgatóságokhoz nyújtandók be. A pályázók közül kiválasztottak az illető posta- és távirdeigazgatóság felhívására az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, a ki azután felfogadásuk iránt végleg határoz. A felfogadott posta- és távirde-gyakornokjelöltek eskü helyett ennek megfelelő fogadalmat tesznek, egy (1) forint napidíjban részesülnek s ezen állások elfogadásával a következő feltételek mellett lépnek szolgálatba:

1. Állásukat az igazgatóság felhívására folyó évi szeptember 1-én vagy azonnal is elfoglalni tartoznak.
2. A posta- és távirdeigazgatóság által kijelölendő hivatalnál, melynek fegyelmi hatósága alatt állanak, a posta- és távirde-szolgálatot gyakorlatilag elsajátítani, rendes szolgálatot tenni kötelezik magukat.
3. 1896. szeptember 1-jével saját költségükön Budapestre, illetve Zágrábba fognak áthelyeztetni, a posta- és távirde-tanfolyam szabályszerű hallgatására.
4. A posta- és távirde-tanfolyam tartama alatt, mint ennek rendes hallgatói, a tanfolyam-szabályzatnak minden tekintetben alávetik magukat, tehát a beiratási és tandíjakat is amennyiben ezek alól a szabályzat értelmében föl nem mentetnek s fizetni kötelesek.
5. Napidíjaink élvezetében a tanfolyamnak 10 óra terjedő tartama alatt megmaradnak, de ennek fejében a posta- és távirdeigazgatóság rendelkezése szerint szabadidejükben rendes szolgálatot tartoznak tenni.
6. Azok, kik ezen feltételeknek eleget nem tesznek, kiknek magatartása bármely tekintetben kifogás alá esik, vagy a kik a posta- és távirde-szolgálatra alkalmatlanoknak találtnak, a szolgálatról, illetve ezen próbaképen alkalmazástól egyszerűen felmentetnek.
7. Ellenben azok, kik gyakorlati alkalmazásuk alatt feladatuknak kellőleg megfelelnek, a posta- és távirde-tanfolyam szabályszerű befejezése után posta- és távirde-gyakornokokká neveztetnek ki az 1893. IV. t. c. 11. §-ban megállapított segélydíjjal, azaz ha felsőbb tanintézetet végeztek évi 500 frt, különben évi 400 frt segélydíjjal, a posta- és távirde-tanfolyam szabályzat által előírt szakvizsga letétele után pedig a posta- és távirde-tanfolyam hallgatói részére iskolai képzetségükhöz mérten fentartott állásokra nyernekképesítést és amennyiben a gyakorlati követelményeknek megfelelnek, addig míg posta- és távirde-tanfolyam állások üresedésbe jönnek, mint posta- és távirde-segédtiszték nyernekképesítést.

Budapest, 1895. június 2-án.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdája gyorsaságán Székesfejérvárott.